CULTURA & ESPECTÁCULOS

FONS | L'Institut Menorquí d'Estudis ha inventariat i digitalitzat 5.750 documents de l'escriptor, entre obra literària, crítica literària i artística, periodística, historiogràfica i epistolar, cedits pel seu nét Juan Ruiz Fernández

Àngel Ruiz i Pablo al descobert

ISAAC PONS DE ROSA

Coincidint amb la celebració aquest 2015 de l'Any Àngel Ruiz i Pablo, l'Institut Menorquí d'Estudis ha completat l'inventariat i la digitalització del fons cedit per un dels néts de l'escriptor des Castell, Juan Ruiz Fernández, la qual cosa permetrà la conservació d'un ric llegat, format per un total de 5.750 documents, entre obra literària i periodística, crítica literària i artística i historiogràfica. I per si això no fos prou, a més hi destaca una gran quantitat de correspondència dels contactes que el menorquí va mantenir amb personatges de tot tipus, des d'escriptors com Antoni Maria Alcover, Miquel dels Sants Oliver o Miguel de Unamuno, a bisbes, polítics o empresaris. Això té «no només un interès cultural, sinó que ha de permetre construir una biografia» molt més completa de Ruiz i Pablo.

Com recorda la coordinadora científica de l'IME, Josefina Salord, la donació del fons per part del descendent de l'autor castellà es va fer el gener de 2012, i l'agost d'aquell mateix any l'institut presentava una primera relació documental del llegat. Però allò només era un esbós aproximat.

És així com l'IME va convocar una beca, que es va concedir a Ester Cladera, qui ha estat l'encarregada d'aprofundir en el tractament del fons, duent a terme una catalogació i la digitalització per garantir la conservació d'uns documents que, a més, es lliuraren en un estat bastant bo.

Des de la secció de Llengua i Literatura de l'IME, el seu cap, Ismael Pelegrí, afirma que «fa anys que teníem el 2015 com un any marcat al calendari, pel 150 aniversari del naixement de Ruiz i Pablo, de qui ens interessa donar-ne a conèixer al públic la seva obra i la seva vida».

Perquè això sigui així, però, és necessari que «els estudiosos puguin tenir a l'abast el fons en condicions», cosa per a la qual ha estat fonamental «la política de beques de l'IME, amb les que en tenim uns fruits i en vindran molts més», assegura Pelegrí.

Salord, Cladera i Pelegrí van destacar l'alt valor del gest de cessió per part de la família. • FOTOS GEMMA ANDREU

Ester Cladera afirma que la feina que ha fet és només «el primer tractament arxivístic». Això és, un «inventari molt exhaustiu i establint un ordre» per als 5.750 documents del fons, que ara ja es conserven en format *pdf* i *tiff* (alta resolució) i que es poden consultar.

Aquesta labor ha permès classificar el material en diferents categories, entre les quals hi destaca, per volum de documents, una gran quantitat de cartes que l'escriptor intercanvià amb nombrosos personatges. «El que fa que aquest fons sigui tan valuós és la part de la correspondència», afirma Josefina Salord.

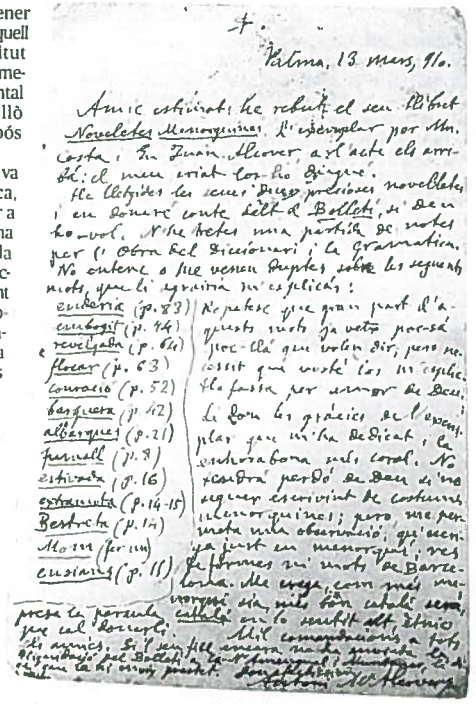

DUBTES. Ruiz i Pablo remeté a Alcover les seves «Noveletes menorquines», i el 1910, el coautor (amb Borja Moll) del 'Diccionari català-valencià-balear' li demana aclarir dubtes sobre mots com enderia, flocar, barquera, estivada, mom, bestreta.

CORRESPONDÈNCIA

L'epistolari de Ruiz i Pablo consta de més de 500 documents, alguns d'una única pàgina però molts n'inclouen més d'una. Unes cartes que rebé Ruiz i Pablo entre 1890 i 1927, d'un total de 222 remitents.

Una part molt important dins d'aquesta correspondència és la que mostra la relació de l'escriptor menorquí amb col·legues seus mallorquins, com per exemple, mossèn Alcover o Miquel dels Sants Oliver, unes «relacions mallorquines que van ser claus» per a Ruiz i Pablo.

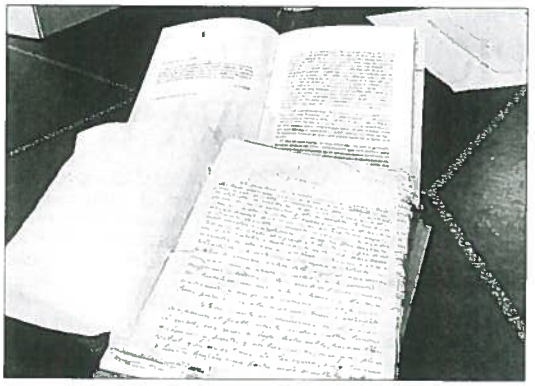

El fons conté l'obra original manuscrita «Oro y escorias». Aquí, amb la reedició.

Entre els remitents s'hi troben noms destacats, com Francesc Cambó, Josep Carner, Antoni Maura, Agustí Calvet, Francesc Camps i Mercadal, Pedro Cortés, José María Despujol de Olives, el Baró de Lluriach, Luca de Tena, bisbes de Menorca, Mallorca i Eivissa, Fran Godó, Francesc Hernández Sanz, Joan Mir i Mir, Ángel Ossorio o Miguel de Unamuno.

Totes aquestes cartes responen a temàtiques molt diverses, a excepció les més personals, que segueixen en propietat de la família.

LA RESTA DEL FONS

Altres documents que integren el fons Ruiz i Pablo corresponen a obra literària, amb manuscrits de les obres «Oro i escorias», «Episodios ribereños», «La Nevatilla» i «El final de una leyenda»; i en peces teatrals, les de «La familia del prohombre», «La suprema ley», «Viatge electoral» i «Los de Urbieta», a més d'una altra obra sense titular i fulls solts d'altres treballs de Ruiz i Pablo.

Entre l'obra literària també hi ha part de l'obra «Mercedes», així com una col·lecció d'originals inacabats, com poden ser poemes, fragments de «Del cor de la terra» o materials sobre «El Cid», entre d'altres. Igualment, el fons també consta de textos periodístics i comentaris literaris i sobre art, corresponents a la faceta de Ruiz i Pablo com a crític.

L'IME li dedicarà unes jornades el desembre

Del 4 al 7 de desembre, l'Institut Menorquí d'Estudis celebrarà les «Jornades Àngel Ruiz i Pablo (1865-1927): societat, relacions i obra. Entre la Menorca del vuit-cents i la Barcelona del nou-cents», una trobada en la que segur ja s'hi mostraran algunes aportacions noves una vegada el llegat de l'escriptor ja és consultable. A més, es comptarà amb la presència d'especialistes, com Damià Pons, per parlar de la relació de Ruiz i Pablo i els escriptors catalans; o Pilar Peres, sobre la relació amb mossén Alcover; o Enric Cassany, sobre la literatura costumista.